

Gemeente Ommen

Najaarsnota 2024

Inhoudsopgave

Inleiding..... 4

Financiële samenvatting 6

Programma's 8

 Bestuur en bedrijfsvoering..... 9

 Economie 13

 Omgevingskwaliteit..... 15

 Samenleving..... 20

Budgetneutrale wijzigingen 24

Inleiding

In 2024 is er, in tegenstelling tot voorgaande jaren, slechts één formele tussentijdse rapportage: de Najaarsnota 2024. U bent voor de zomervakantie al geïnformeerd over de stand van zaken van dat moment via de "Financiële Zomerbrief 2024", inclusief de resultaten van de meicirculaire 2024.

Het doel van de najaarsnota is om de gemeenteraad te informeren over de voortgang van de plannen en de financiële situatie van het lopende jaar. Het geeft inzicht in de vraag of de gemeente op schema ligt en in hoeverre het budget wordt besteed. Als er afwijkingen zijn of extra middelen nodig zijn, wordt dit in de najaarsnota aangegeven. Zo biedt de najaarsnota de mogelijkheid om bij te sturen bij onverwachte ontwikkelingen. De voorgestelde financiële wijzigingen zijn toegelicht per programma. Hierin zijn ook opgenomen de effecten van de jaarrekening 2023, de Financiële Zomerbrief 2024 en de septembercirculaire 2024.

Stoplichtenmodel en financiële verantwoording

De voortgang van de geplande projecten in 2024 wordt weergegeven met behulp van het zogenaamde stoplichtenmodel. Dit model geeft de status van de projecten aan ten opzichte van de begroting 2024:

GRIJS : Gerealiseerd

GROEN: Conform planning

ORANJE: Niet conform planning maar nog wel realiseerbaar

ROOD: Niet realiseerbaar

Er wordt alleen een toelichting gegeven bij de projecten die de status ORANJE of ROOD hebben. De financiële verantwoording wordt in de verschillende hoofdstukken gekoppeld aan de opbouw van de begroting.

Leeswijzer

In deze inleiding worden de belangrijkste wijzigingen, ontwikkelingen en verwachtingen kort toegelicht. In de volgende hoofdstukken worden per programma de specifieke budgetbijstellingen en de voortgang van de geplande projecten toegelicht.

Belangrijkste wijzigingen, ontwikkelingen en verwachtingen

Voorspellende waarde Najaarsnota 2024

De Najaarsnota geeft doorgaans een goede indicatie van het te verwachten resultaat van de jaarrekening en vormt daarmee de basis voor de opzet van de begroting 2025. Een belangrijke financiële factor voor de najaarsnota is de uitkomst van de septembercirculaire. Naast de begroting zijn er ook financiële wijzigingen, zowel positief als negatief. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele wijzigingen.

Septembercirculaire

Uit de septembercirculaire blijkt hoeveel geld we vanuit het Rijk kunnen verwachten voor het komende jaar. Naast informatie over het gemeentefonds bevat de circulaire ook details over nieuwe regelgeving en andere financiële zaken die van invloed kunnen zijn op onze financiën.

De resultaten van de septembercirculaire zijn verwerkt door PAUW. Voor de gemeente Ommen betekent dit voor 2024 extra inkomsten ter grootte van € 572.000. Voor de jaren daarna is ook sprake van extra inkomsten; deze zijn opgenomen in de begroting 2025.

Financiële wijzigingen ten opzichte van de begroting

Structureel saldo

De begroting 2024 begon met een structureel overschot van € 2.558.000. Na deze Najaarsnota is dit opgelopen naar € 3.992.000. De belangrijkste reden is dat we meer geld van het Rijk ontvangen dan verwacht bij het opstellen van de begroting 2024. Dit extra bedrag, van in totaal ongeveer € 2 miljoen, komt uit de decembercirculaire 2023, de meicirculaire 2024 en nu de septembercirculaire 2024.

Daarnaast zijn er ook een aantal posten die meer kosten (of minder opleveren) dan geraamd, zoals het lagere dividend (-€ 129.000), minder inkomsten uit OZB van niet-woningen (-€ 84.000), stijgende kosten voor gas en elektriciteit (-€ 85.000) en extra uitgaven voor beschut werk (-€ 130.000).

Incidenteel saldo

De begroting 2024 begon met een incidenteel tekort van € 3.011.000. Na de najaarsnota is er een incidenteel overschot van € 828.000. Dit komt onder andere door:

- Vrijval van stelposten ter waarde van bijna € 1,9 miljoen.
- Overheveling van bijna € 1,5 miljoen gereserveerd voor de opvang van vluchtelingen naar 2025.
- Door onze gunstige financiële positie en de stijgende rentes ontvangen we ongeveer € 0,5 miljoen meer aan rente.
- Er is nog aanzienlijke ruimte in het budget voor verduurzaming van maatschappelijke objecten, dat wordt meegenomen naar 2025 (€ 650.000).
- Er zijn ook niet-geraamde incidentele uitgaven, zoals het zaagvaardig maken van de molen, energietoeslag en het IHP-onderwijs.

Budgetoverheveling

Budgetoverheveling betekent dat geld dat in een bepaald jaar niet is uitgegeven, beschikbaar blijft voor het volgende jaar. Dit is nodig als een project of activiteit vertraging heeft opgelopen, nog niet is afgerond of meerjarig is. Zo blijft het geld gereserveerd en komen projecten niet stil te liggen. Budgetoverhevelingen hebben invloed op het incidentele saldo. Het betreft vooral meerjarige projecten, waarbij het totale budget beschikbaar wordt gesteld en jaarlijks wordt overgeheveld tot het project is afgerond. Voor sommige budgetten wordt voorgesteld deze vrij te laten vallen in 2024 en weer beschikbaar te stellen in 2025 via een begrotingswijziging. De totale budgetoverheveling bedraagt € 2,698 miljoen.

Financiële samenvatting

Door de verhoging van de Rijksbijdragen zien we een stijging van onze structurele middelen en daarmee een verhoging van het structurele saldo. Ook het incidentele saldo wijzigt aanzienlijk, grotendeels door de noodzakelijke overhevelingen en de vrijval van stelposten die dit jaar niet nodig zijn.

Aanpassingen in de najaarsnota zijn noodzakelijk vanwege nieuwe rechtmatigheidseisen. Hierbij moeten naast budgettaire overschrijdingen ook onderschrijdingen vroegtijdig door de raad worden vastgesteld. Het is nog onduidelijk of de jaarrekening ook als beslismoment geldt; hierover wachten wij het advies van de VNG af.

Algemene reserve

Na verwerking van de najaarsnota is er een stijging van onze algemene reserve. In de Kadernota 2025 hebben we voorgesteld een deel van deze algemene reserve in te zetten voor de financiering van het Kindplein Oost.

Financiële samenvatting

2024 (x € 1.000)	A. Primaire Begroting	B. Wijzigingen Najaarsnota 2024	C. Bijgesteld na Najaarsnota 2024
<i>Structureel</i>			
Bedrijfsvoering	29.781	1.734	31.516
Economie	1.450	-	1.450
Omgevingskwaliteit	-6.370	-9	-6.380
Samenleving	-22.302	-292	-22.594
Totaal Structureel	2.558	1.433	3.992
<i>Incidenteel</i>			
Bedrijfsvoering	2.007	2.568	4.575
Economie	-192	245	53
Omgevingskwaliteit	-2.061	537	-1.524
Samenleving	-2.765	504	-2.261
Totaal Incidenteel	-3.011	3.854	843
Totaal	-452	5.287	4.835

Verloop algemene reserve:

Algemene Reserve Bedragen x €1.000	2024
Stand per 1 januari 2024	24.469
Resultaat jaarrekening 2023	10.874
Budgetoverheveling jaarrekening 2023	-4.263
Voorlopig begrotingssaldo na Najaarsnota 2024	4.835
Stand per 31 december 2024	35.915

Toelichting op ontwikkeling structurele saldo:

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
December-, mei-, en septembercirculaire	2.000
Dividend	-129
OZB niet-woningen	-84
Gas en elektra	-85
Beschut Werk	-130

Toelichting op ontwikkeling incidentele saldo:

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
Amendement verduurzamen maatschappelijke objecten	-1.000
Vervolg woonaddendum	-150
Centrum Ommen	-135
Ontvlechting ICT	-415
Continueren 1% regeling maatschappelijke initiatieven	-265

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
Implementatie omgevingswet	-150
Vrijval gelden ventilatiescholen	165
Rente schatkistbankieren	500
Toeristenbelasting	124
Vrijval stelposten	1.868
CCO en zaagwaardig maken molen	-400
Subsidie Marketing Ommen	-150
Budgetoverheveling Omgevingsvisie	100
Budgetoverheveling PPLG	100
Kapitaallasten	369
Bibliotheek op school	-150
Budgetoverheveling Oekraïne en asielzoekers	1.493
Energietoeslag	-389
IHP Onderwijs	-400
Energiekosten	-165
Budgetoverheveling verduurzamen maatschappelijke objecten	650

Budgetoverheveling

Programma	Omschrijving	Bedrag X € 1.000
Bedrijfsvoering	Woonzorgvisie	35
Economie	Centrummanagement	65
Economie	Nieuwe Leaderperiode	30
Economie	Verduurzamen maatschappelijke objecten	650
Economie	Vitale vakantieparken	50
Omgevingskwaliteit	Fietsinfrastructuur	35
Omgevingskwaliteit	Omgevingsvisie	100
Omgevingskwaliteit	Ontwikkelperspectieven PPLG	100
Omgevingskwaliteit	Verkenning tunnel Balkerweg / Slagenweg	25
Omgevingskwaliteit	Verkeersvisie Ommen - Oost	25
Samenleving	Opvang Oekraïne en asielzoekers	1.493
Samenleving	Ledverlichting sportvelden	90
	Totaal	2.698

Programma's

Bestuur en bedrijfsvoering

2024 (x € 1.000)	A. Primaire Begroting	B. Wijzigingen Najaarsnota 2024	C. Bijgesteld na Najaarsnota 2024
Totaal Structureel	29.781	1.734	31.516
Totaal Incidenteel	2.007	2.568	4.575
Totaal	31.789	4.302	36.091

Structureel

Algemene uitkering decembercircularre: Nadeel € 214.000

Op grond van de decembercircularre 2023 wordt de raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds verlaagd met € 214.000 structureel. De lagere uitkering wordt verklaard door ontwikkeling van de uitkeringsfactor (acressontwikkeling en hoeveelheidsverschillen).

Algemene uitkering meicircularre: Voordeel € 1.642.000

Op grond van de meicircularre 2024 wordt de raming van de algemene uitkering verhoogd met € 1.642.000 structureel. De hogere uitkering wordt vooral verklaard uit:

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
Accresontwikkeling	124
Hoeveelheidsverschillen	758
Uitvoeringskosten omgevingswet	173
WOZ-waardemutaties	149
Participatie	392
Overige	46
Totaal	1.642

De meerjarige uitkomsten van de meicircularre worden meegenomen in de begroting 2025 - 2028.

Vrijval stelpost loon- en prijscompensatie: Voordeel € 57.000

Bij een aantal gesubsidieerde instellingen valt de indexatie hoger uit dan de geraamde 3% (zie programma Samenleving). Voorgesteld wordt de stelpost loon- en prijscompensatie voor € 57.000 vrij te laten vallen om deze hogere indexatie te compenseren.

Vennootschapsbelasting: Voordeel € 40.000

De werkelijke aanslag vennootschapsbelasting valt de laatste jaren lager uit dan de voorlopige aangifte. Daarom kan deze post structureel verlaagd worden.

OZB niet-woningen: Nadeel € 84.000

De grondslag (het volume) bij de eigenaren en gebruikers van niet-woningen blijkt lager dan geraamd. Factoren als een lagere groei (areaal en/of waarde ontwikkeling) en leegstand zijn hierop van invloed.

Forensenbelasting: Nadeel € 52.000

De opbrengsten vallen lager uit dat geraamd. Dit wordt mede veroorzaakt door een bezwaar uit 2023, waardoor 88 recreatiewoningen tegen een lager tarief in de heffing kunnen worden betrokken.

Dividend: Nadeel € 129.000

Het dividend van de verbonden partijen wisselt per jaar, onder andere door investeringen in participaties of het vergroten van het eigen vermogen. Daarnaast was in één geval de raming in onze begroting te hoog (gebaseerd op de uitkering over het boekjaar 2022, dit bleek inclusief een éénmalig dividend).

Gas en elektra: Nadeel € 85.000

In 2024 is een nieuw energiecontract gesloten met Vattenfall. De tarieven voor zowel gas als elektra zijn inmiddels lager dan in 2023. De vaste kosten, onder andere de netwerkkosten, daarentegen zijn, met name bij elektra, fors gestegen.

Voor gas verwachten we dit jaar aan kosten € 350.000. Dat betekent ten opzichte van de geraamde budgetten dat we een voordeel verwachten van afgerond € 185.000.

Bij elektra verwachten we een structureel bedrag van € 685.000 nodig te hebben, wat inhoudt dat we een structureel nadeel verwachten van afgerond € 270.000.

Algemene uitkering septembercirculaire: Voordeel € 572.000

Op grond van de septembercirculaire 2024 wordt de raming van de algemene uitkering verhoogd met € 572.000 structureel. De hogere uitkering wordt vooral verklaard uit:

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
Afrekening ruimte onder BTW Compensatiefonds plafond 2024	437
Hoeveelheidsverschillen	492
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-250
WOZ-waardemutaties	-137
Overige	30
Totaal	572

De meerjarige uitkomsten van de septembercirculaire worden meegenomen in de begroting 2025 - 2028.

Aanpassingen kleiner dan € 35.000: Nadeel € 12.600

Onderstaand aanpassingen kleiner dan € 35.000 die verder niet worden toegelicht:

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
Doek herstel gevelconstructie (kapitaallasten € 2.400, krediet € 70.000)	2
Huuropbrengsten gronden nog niet in exploitatie	-15

Incidenteel

Rente rekening courant Schatkistbankieren: Voordeel € 500.000

Als gevolg van ons positieve saldo in de rekening courant en de gestegen rente, nemen de opbrengsten in dat verband toe. Voor 2024 wordt uitgegaan van een meevaller van € 500.000. Gezien de investeringen die de komende jaren op het programma staan (en daarmee afname van de liquiditeitspositie) wordt dit vooralsnog als incidenteel aangemerkt.

Correctie KGO gelden (Veenwieken): Nadeel € 57.000

Bij de jaarrekening 2023 is geconstateerd dat KGO gelden (Veenwieken) niet correct waren opgenomen in het subsidieoverzicht. Middels deze eenmalige toevoeging wordt dit gecorrigeerd.

Kapitaallasten: Voordeel € 49.000

Diverse kredieten zijn nog niet volledig afgerond; daardoor zijn er ook lagere kapitaallasten in 2024. Het betreft de voormalige Julianaschool, het gemeentehuis en Doek.

Toeristenbelasting: Voordeel € 124.000

Over voorgaande jaren is sprake van nagekomen opbrengsten voor een bedrag van € 47.000. Op basis hiervan kan ook voor 2024 worden uitgegaan van een hogere opbrengsten (€ 77.000). Vanwege het onzekere karakter hiervan, wordt dit voordeel als incidenteel beschouwd.

Correctie subsidie gelden ventilatie scholen: Voordeel € 164.000

Middels de SiSa verantwoording bij de jaarrekening 2022 is al eindverantwoording afgelegd over deze subsidie en daarmee kan de subsidie vrijvallen.

Vrijval stelposten: Voordeel € 1.868.000

Het betreft hier de stelposten nog functioneel te ramen, nieuw beleid en BTW. Deze worden alleen op begrotingsbasis gebruikt. Voor een deel staan hier nadelen binnen de diverse programma's tegenover. Het levert hier een voordeel op van € 1.868.000. Onderstaand een specificatie met enkele grote stelposten.

Omschrijving	Bedrag X € 1.000
Kapitaallasten realiseren tunnel Balkerweg / Slaghenweg	100
Kapitaallasten revitalisering bestaande wijken	55
Stelpost Maatschappelijk Domein	200
Stelpost Looncompensatie	200
Kadernota	800
Kapitaallasten Bouw Kindplein West	176

Elektra: Nadeel € 109.000

Voor openbare verlichting wordt een incidenteel nadeel verwacht van € 109.000 omdat de eindafrekening over 2023 laat is ontvangen in 2024 en daarom in boekjaar 2024 is verantwoord.

Budgetoverheveling Woonzorgvisie: Voordeel € 35.000

Op basis van de nationale prestatieafspraken en de Woondeal Overijssel zijn gemeenten verplicht een woonzorgvisie op te stellen. Met de woonzorgvisie schetsen we de complexe opgave waar we als gemeente voor staan en stippelen we de routekaart uit die we als gemeente samen met partners op het gebied van wonen, welzijn en zorg voor ons zien om oplossingen te bieden. De visie zoomt in op datgene wat zorgdoelgroepen in onze gemeente nodig hebben om goed te kunnen wonen met de juiste zorg. De doelgroepen zijn: Uitstromers uit instellingen, beschermd wonen, GGZ, Jeugdzorg, detentie en forensische zorg. Stoppende sekswerkers, Mantelzorgverleners- en ontvangers. Mensen met een lichamelijke, verstandelijke, of zintuiglijke beperking of psychische kwetsbaarheid. Medisch urgenten / ernstig chronisch zieken. (Dreigend) dakloze mensen, Arbeidsmigranten, Studenten, Woonwagenbewoners en Statushouders.

Om de toekomstige woonzorg vraag van deze groepen voor Ommen in beeld te krijgen is onderzoek noodzakelijk. De resultaten van dit onderzoek zullen medio 2024 bekend worden. Deze resultaten vormen de input voor de op te stellen woonzorgvisie. Hiermee zal naar verwachting laatste kwartaal 2024 gestart kunnen worden. De kosten van de woonzorgvisie en op te stellen woonzorgwijzer zullen daarmee grotendeels in 2025 gemaakt gaan worden. Voorgesteld wordt een bedrag van € 35.000 over te hevelen naar 2025.

Aanpassingen kleiner dan € 35.000: Nadeel € 6.000

Onderstaand aanpassingen kleiner dan € 35.000 die verder niet worden toegelicht:

Omschrijving	Bedrag X € 1.000
80 jaar vrijheid	-16
Forensenbelasting	20
Huuropbrengsten het Laar	-10

Doelstellingen

Naam	Status	Toelichting
Bestuur		
Mid term review coalitieakkoord	●	
Uitvoering geven aan participatiebeleid	●	
Opstellen griffieplan	●	
Facilitairen politieke discussie door aanpassing behandelproces en -stukken	●	
Bedrijfsvoering		
Integrale analyse toekomstbestendigheid gemeentelijk vastgoed inclusief renovatie / nieuwbouw gemeentehuis	●	
Uitvoering te geven aan ons doorontwikkelingsplan inclusief dienstverlening en dit mede op basis van te houden klanttevredenheidsonderzoeken	●	
OZB woningen		
Motie onderzoek naar verlaging woonlasten eenpersoonshuishoudens	●	

Economie

2024	A. Primaire Begroting	B. Wijzigingen Najaarsnota 2024	C. Bijgesteld na Najaarsnota 2024
Totaal Structureel	1.450	-	1.450
Totaal Incidenteel	-192	245	53
Totaal	1.258	245	1.503

Incidenteel

Ruimtevragestuk CCO en zaagwaardig maken molen: Nadeel € 400.000

Het betreft hier de financiële verwerking van het raadsvoorstel inzake het ruimtevragestuk Cultuurhistorisch Centrum Ommen en het zaagwaardig maken van Molen den Oordt.

Subsidie Stichting Marketing Ommen: Nadeel € 150.000

Het betreft hier de financiële verwerking van het raadsvoorstel inzake subsidie voor de Stichting Marketing Ommen.

Budgetoverheveling Centrummanagement: Voordeel € 65.000

Centrummanagement betreft een meerjarig project. Voorgesteld wordt een bedrag van € 65.000 over te hevelen naar 2025.

Budgetoverheveling vitale vakantieparken: Voordeel € 50.000

Vitale vakantieparken is een langdurig proces, op dit moment vinden er onderzoeken plaats om te kijken of transformatie voor een aantal parken haalbaar is. Voorgesteld wordt € 50.000 over te hevelen naar 2025.

Budgetoverheveling verduurzaming maatschappelijke objecten: Voordeel € 650.000

Betreft een meerjarige subsidieregeling. Voorgesteld wordt een bedrag van € 650.000 over te hevelen naar 2025.

Aanpassingen kleiner dan € 35.000: Voordeel € 30.000

Onderstaand aanpassingen kleiner dan € 35.000 die verder niet worden toegelicht:

Omschrijving	Bedrag X € 1.000
Budgetoverheveling Participeren nieuwe leaderperiode	30

Doelstellingen

Naam	Status	Toelichting
Fysieke bedrijfsinfrastructuur		
Uitvoeren centrumplan	●	
Locatieonderzoek bedrijventerreinen	●	

Naam	Status	Toelichting
Economische ontwikkeling		
Actieplan Gastheerschap Recreatie Ommen	●	
Ontwikkelperspectieven PPLG Vechtdal	●	Door onduidelijkheid en wijziging van de landelijke koers op het landbouwbeleid, en de mogelijke consequenties daarvan op provinciaal niveau, is de uitwerking van de perspectieven niet opgepakt. Zodra de duidelijkheid over de toekomstige koers er is kan dit mogelijk opgepakt worden.
Evalueren en actualiseren Rood voor Rood beleidsregels	●	Evaluatie is uitgesteld in verband met uitwerking PPLG en niet VAB-beleid provincie. Kan in 2e helft 2024 worden opgepakt met doorloop 2025.
Economische promotie		
Uitvoeren programma vitale vakantieparken	●	Het (onderzoek naar) transformeren of vitaliseren van een vakantiepark is een lang proces. Het contact met de parken loopt inmiddels en er vindt regelmatig overleg plaats.
Besluitvorming deelname Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal	●	Landelijk is de verkenning Nationaal Park Nieuwe Stijl uitgesteld. Helderheid over de toekomst van nationale parken is er derhalve niet. De gemeentelijke afweging heeft hierdoor nog niet kunnen plaatsvinden.

Omgevingskwaliteit

2024 (x € 1.000)	A. Primaire Begroting	B. Wijzigingen Najaarsnota 2024	C. Bijgesteld na Najaarsnota 2024
Totaal Structureel	-6.370	-9	-6.380
Totaal Incidenteel	-2.061	537	-1.524
Totaal	-8.432	528	-7.904

Structureel

Fietspad Haarsweg

In de begroting 2024 is door de raad € 800.000 beschikbaar gesteld voor het aanleggen van een vrij liggend fietspad langs de Haarsweg (in 2025) conform de uitgangspunten uit het Fietsverbindingenplan 2021. Het betreft het gedeelte tussen het sportpark en de nieuw aan te leggen tunnel.

Om de realisatie mogelijk te maken heeft het college € 375.000 subsidie gevraagd aan de Provincie ten behoeve van de aanleg van deze veilige verbinding. Aangezien de Provincie ook al € 700.000 subsidie heeft verleend voor de tunnel Haarsweg is het de vraag of de € 375.000 subsidie wordt verkregen. In november 2024 volgt hierover uitsluitel.

Dit bedrag is in het project noodzakelijk om de Haarsweg daadwerkelijk te kunnen versmallen en de kruispunten opnieuw in te richten. Vanuit de participatie is gebleken dat hier veel waarde aan wordt gehecht, omdat men vreest voor een racebaan. Vanuit wegenonderhoud is er al rekening gehouden met een bijdrage van € 100.000 voor het vervangen van de deklaag. Het geheel is daarmee begroot op € 1.275.000.

Indien de € 375.000 subsidie niet wordt verleend, zal een separaat voorstel ingediend worden bij de raad mede alsnog het project mogelijk te maken.

Qua uitvoering willen we de tunnel en herinrichting Haarsweg in 2025 graag als één project en met één aannemer laten realiseren. Momenteel wordt dit integraal uitgewerkt in een bouwteam.

WABO Bouw- en sloopvergunningen: Nadeel € 100.000

Er is een stijging te zien van de kosten voor het verlenen omgevingsvergunningen bouw. Dit komt door een toename van het aantal vergunningen. Dit lijkt structureel te zijn. De afgelopen jaren is dit incidenteel opgevangen. Dit jaar zit in de extra kosten ook de eindafrekening bouwtaken van de Omgevingsdienst IJsselland van 2023. Dit betrof extra kosten ten opzichte van de geraamde kosten in 2023. De verwachting is dat over 2024 ook weer een extra afrekening zal plaatsvinden. Op basis van de dienstverleningsovereenkomst betaalt de gemeente Ommen de werkelijke kosten die de Omgevingsdienst IJsselland maakt voor deze taak. Tegenover de structurele extra kosten staan ook extra inkomsten via de leges. Deze zijn ongeveer gelijk.

WABO bouw- en sloopvergunningen: Voordeel € 100.000

Er is een stijging te zien van het aantal aanvragen omgevingsvergunning bouw. Dit leidt tot extra kosten. Echter, door het verlenen van de omgevingsvergunningen zijn er ook extra inkomsten via de leges.

Aanpassingen kleiner dan € 35.000: Nadeel € 9.200

Onderstaand aanpassingen kleiner dan € 35.000 die verder niet worden toegelicht:

Omschrijving	Bedrag X € 1.000
Fundatiestroken begraafplaats Laarmanshoek (kapitaallasten € 4.200, krediet € 105.000)	-4
Huuropbrengsten openbaar groen	5
Project kadevoorziening Vecht (kapitaallasten € 10.000, krediet € 300.000)	-10

Incidenteel

Kapitaallasten: Voordeel € 242.000

Diverse kredieten zijn nog niet volledig afgerond; daardoor zijn er ook lagere kapitaallasten in 2024. Het betreft wegen, kunstwerken en verkeer en vervoer.

Vergunningen APV overig: Nadeel € 40.000

Er is een procesvoorstel evenementen opgesteld om verbeteringen door te voeren in het evenementenproces. Om hier uitvoering aan te geven wordt incidenteel € 40.000 gevraagd.

Budgetoverheveling fietsinfrastructuur: Voordeel € 35.000

Het geraamde bedrag voor een onderzoek naar het versterken van de fietsinfrastructuur wordt (nog) niet uitgegeven in 2024. Voorgesteld wordt een bedrag van € 35.000 over te hevelen naar 2025.

Budgetoverheveling Omgevingsvisie: Voordeel € 100.000

Omgevingsvisie gaat over een plan periode van tenminste 5 jaar waarbij is uitgegaan van overhevelen / uitwisselen van budget tussen de jaren waar nodig. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 100.000 over te hevelen naar 2025.

Budgetoverheveling ontwikkelperspectieven landelijk gebied / PPLG: Voordeel € 100.000

Dit is in afwachting van Provinciaal beleid opgepakt vanaf 2e helft 2024 en loopt nog door in 2025. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 100.000 over te hevelen naar 2025.

Ervencoach: Voordeel € 55.000

De bijdrage over 2024 bedroeg € 7.500 en daarmee kan het resterende bedrag vrijvallen.

Uitkomsten MJP Grondexploitatie 2025: Voordeel € 18.000

Op basis van de uitkomsten van het MJP Grondexploitatie 2025. Dienen de volgende voorzieningen verhoogd te worden:

Voorziening	Bedrag x € 1.000
Voorziening Westflank	-89
Voorziening Haven Oost	-585
Voorziening van Alewijkstraat	-18
Totaal	-692

Daarnaast is de verwachte tussentijdse winstneming over 2024:

Complex	Bedrag x € 1.000
De Vlierlanden	644
Rotbrink	66
Totaal	710

Aanpassingen kleiner dan € 35.000: Voordeel € 27.000

Onderstaand aanpassingen kleiner dan € 35.000 die verder niet worden toegelicht:

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
Bossenkap, herplant en subsidies	25
Budgetoverheveling verkeersvisie Ommen-Oost	25
Budgetoverheveling verkenning tunnel Balkerweg / Slagenweg	25
Extra afschrijving plankosten opwaarderen N347	-33
Korte termijn maatregelen Vechtkade	-15

Doelstellingen

Naam	Status	Toelichting
Openbare orde en veiligheid		
Gezamenlijke aanpak criminaliteit / ondermijning Vechtdal	●	
Uitvoeringsplan Veiligheidsvisie 2023-2026	●	
Ruimtelijke ordening		
Implementatie Omgevingswet (conform Spoorboekje)	●	Door latere inwerkingtreding Omgevingswet is er vertraging opgetreden in de implementatie en zijn de kosten gestegen. Dit is verwerkt in de Kadernota 2025.
Grondexploitatie		
Herijking notitie grondbeleid (indien noodzakelijk)	●	Het opstellen van grondbeleid is een onderdeel van het CUP welke nog niet gerealiseerd is. Grond beleid sec is niet noodzakelijk hooguit faciliterend om te sturen op gewenste (woon)ontwikkelingen. Gelijktijdig met het onderzoek naar mogelijke ontwikkelinrichtingen voor bedrijventerrein is gelet op de

Naam	Status	Toelichting
		onderlinge relaties ook gekeken naar woonontwikkelingen. De uitkomsten hiervan willen we op korte termijn met u bespreken waarbij we wel rekening moeten houden met de prudentie van deze informatie
Verkeer en vervoer		
Versterken fietsinfrastructuur	●	Uitvoeringsprogramma is nagenoeg uitgevoerd. Fietsroute Ommen-Dedemsvaart is in onderzoek in verband met raakvlak verkeersvisie Ommen-Oost.
Verkeersvisie Ommen-Oost	●	
Fietspad Haarsweg	●	
Aansluiting Ommerkanaal Balkerweg	●	Ontwerp is gereed. In verband met Kabels en Leidingen is de uitvoering enigszins vertraagd.
Realisatie inrichtingen variant	●	In april 2024 heeft besluitvorming door de gemeenteraad plaatsgevonden. De voorbereiding van de uitvoering is gestart.
Plan van aanpak extra fietstunnel Slagenweg / Balkerweg	●	
Realiseren extra fietstunnel Slagenweg / Balkerweg	●	
Opstellen gebiedsvisie Stationsomgeving inclusief mobiliteit	●	Ontwikkeling stationsomgeving Ommen tot OV-HUB is ingebracht in de verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle. Het is onderdeel van de uitwerking van het programma karakteristieke stationsomgevingen Regio Zwolle (locaties vitale kernen). We zetten hiermee een eerste stap in de verdere uitwerking van de ontwikkeling van onze stationsomgeving tot een OV-HUB zoals is opgenomen in onze omgevingsvisie Ommen Jouw Toekomst.
Onderzoek bestraten voetpad Lemelerberg	●	De raad is middels de raads-verzamelbrief geïnformeerd over de laatste stand van zaken met betrekking tot de mogelijkheden van een integrale aanpak in samenwerking met Landschap Overijssel.
Duurzaamheid en milieubeheer		

Naam	Status	Toelichting
Uitvoeren duurzaamheidsprogramma / Transitievisie warmte	●	
Uitwerking gebiedsprocessen PPLG Vechtdal	●	In begroting is vanaf 2025 budget opgenomen voor begeleiding gebiedsprocessen. Huidige gebiedsprocessen worden conform planning begeleid. E.e.a. is mede afhankelijk PPLG en afhankelijk keuzes nieuwe kabinet.
Wonen en bouwen		
Addendum op woonvisie, overzicht en inzicht in lopende ontwikkelingen, noodzakelijke aanvullingen en handelingsperspectief, inclusief flexibele huisvesting, premantelzorgwoningen, stimuleringsaanpak CP) en nog beschikbare ruimte woningbouw	●	
Integrale scans en uitvoering revitalisering bestaande wijken	●	Opzet en de reikwijdte van de scans moet nog worden geformuleerd mede in relatie tot de transitieopgaven rond klimaat, energie en warmte. Uitvoering wordt niet eerder dan 2025.
Vaststellen Woonzorgvisie	●	Uitgangspunt voor het opstellen zijn de uitkomsten van het Woningbehoefteonderzoek. Dit onderzoek is in Q1 gestart en heeft vertraging opgelopen. Naar verwachting zijn de resultaten uit Q3 bekend en is daarmee de woonvraag voor alle (zorg-)doelgroepen voor de komende jaren bekend. Op basis hiervan kan gestart worden met het opstellen van de woon-zorgvisie Ommen.
Vervolg Woonaddendum	●	
Recreatieve havens		
Kadevoorziening Vecht	●	
Passantenhaven gemeente Ommen	●	
Openbaar Groen		
Herplant bospercelen	●	
Vaststellen Bomenbeleidsplan	●	

Samenleving

2024	A. Primaire Begroting	B. Wijzigingen Najaarsnota 2024	C. Bijgesteld na Najaarsnota 2024
Totaal Structureel	-22.302	-292	-22.594
Totaal Incidenteel	-2.765	504	-2.261
Totaal	-25.067	212	-24.855

Structureel

Beschut werk: Nadeel € 130.000

Het gaat hier om de actualisatie van de samenwerking- en contractafspraken met Larcom voor de Participatiewet (doelgroep Wet Sociale Werkvoorziening, doelgroep Participatiewet – Beschut Werk).

Verhoging gesubsidieerde instellingen: Nadeel € 57.000

Binnen de begroting 2024 was rekening gehouden met indexatiepercentage van 3%. Bij een aantal instellingen valt dit fors hoger uit. Binnen het programma Bedrijfsvoering is een stelpost opgenomen voor extra loon- en prijscompensatie die nu in 2024 vrijvalt.

Kapitaallasten: Nadeel € 36.000

Het krediet voor Kindplein West wordt op aangeven van de accountant anders afgeschreven; dit brengt hogere kapitaallasten met zich mee.

Aanpassingen kleiner dan € 35.000: Nadeel € 68.000

Onderstaand aanpassingen kleiner dan € 35.000 die verder niet worden toegelicht:

Omschrijving	Bedrag X 1.000
Aanvullende activiteiten JGZ GGD IJsselland	-4
Bureau Sociaal Raadslieden	-6
Humanitas	-3
Aanpassing zwembad installaties	-20
Secretariële ondersteuning Adviesraad Sociaal Domein	-9
Sportzaal Slaghen brandmeldinstallatie	-1
Sportzaal Slaghen klimaat- / CV installatie	1
Verkiezingen	-23
Zorgbelang	-2

Incidenteel

Bibliotheek op school: Nadeel € 150.000

Voor het programma "De Bibliotheek op school" is middels een raadsvoorstel voor 2024 incidenteel een investeringsbudget beschikbaar gesteld van € 150.000. Met dit budget wordt het programma 'De Bibliotheek op School' in 2024 op alle basisscholen in Ommen uitgerold.

IHP Onderwijs: functionele verbetering oude schoolgebouwen: Nadeel € 400.000

Scholen die gehuisvest zijn in oudere schoolgebouwen met een traditionele (en vaak onoverzichtelijke) opzet worden beperkt in hun onderwijskundige mogelijkheden. De flexibiliteit in de oude schoolgebouwen is beperkt, waardoor de scholen functionele knelpunten ervaren. De gebouwen zijn niet meer geschikt voor modern onderwijs. Door vier keer € 100.000 (totaal €400.000) beschikbaar te stellen in 2024 kan de functionaliteit van vier oudere schoolgebouwen (CBS Ichthus, CNS Ommerkanaal, CBS De Hoekstee en OBS Nieuwebrug) op korte termijn verbeterd worden, zodat ingrijpende maatregelen op korte termijn voorkomen worden.

IHP Onderwijs: Tijdelijke huisvesting Kindplein West: Nadeel € 60.000

Door de groei van het aantal leerlingen binnen Kindplein West is er met ingang van komend schooljaar (2024-2025) een normatief ruimtetekort. Omdat permanente uitbreiding niet tijdig gerealiseerd kan worden, wordt ter overbrugging een bedrag van € 60.000 gevraagd voor tijdelijke huisvesting Kindplein West.

Energietoeslag: Nadeel € 386.000

Door de kosten voor de energietoeslag 2023 (welke doorloopt tot mei 2024) dreigt een overschrijding van het budget voor minimabeleid en schuldhulpverlening. Van tevoren is niet exact in te schatten hoeveel inwoners gebruik zullen maken van de regeling, waardoor dit niet begroot is.

Kapitaallasten: Voordeel € 127.000

Diverse kredieten zijn nog niet volledig afgerond; daardoor zijn er ook lagere kapitaallasten in 2024. Het betreft zwembad Carrousel en sporthallen.

Subsidie meerkosten energie openbare zwembaden: Nadeel € 165.000

Vorig jaar is subsidie aangevraagd voor de hogere energiekosten bij de openbare zwembaden. De subsidie was gebaseerd op een vastgesteld tarief door het Rijk en in 2023 is een bedrag van € 390.000 ontvangen voor zwembad de Carrousel. Bij de definitieve berekening in 2024 blijkt dat de werkelijke tarieven lager waren dan de tarieven waarmee het Rijk heeft gerekend. Daardoor hebben we teveel subsidie ontvangen. Er moet een bedrag terugbetaald worden van € 165.000. Dit was niet voorzien en is daarmee een incidenteel nadeel.

Zwembad Carrousel - Schade zonthermie-installatie: Nadeel € 50.000

In juli is een lekkage geconstateerd aan een leiding in het zonthermie veld. De installatie moet worden hersteld en de grond gesaneerd. Een eerste indicatie van de kosten is € 50.000. De kosten zijn niet te verhalen op de verzekering en de garantietermijn is inmiddels verstreken. Er wordt nog onderzocht of verhaal op leverancier mogelijk is.

Budgetoverheveling subsidie ledverlichting sportvelden: Voordeel € 90.000

In 2024 maakt naar verwachting een vereniging gebruik van deze subsidiemogelijkheid. Er zijn nog verenigingen die in de toekomst nog gebruik wensen te maken van de subsidiemogelijkheid ledverlichting sportvelden voor verenigingen. Voorgesteld wordt een bedrag van € 90.000 over te hevelen naar 2025.

Budgetoverheveling Opvang Oekraïne en asielzoekers: Voordeel € 1.493.000

Bij de jaarrekening 2023 is aangegeven dat een deel van de gelden ontvangen voor opvang Oekraïne en asielzoekers beschikbaar blijft voor eventuele afbouwkosten. Aangezien de opvang in 2024 nog niet beëindigd is wordt voorgesteld een bedrag van € 1.493.000 over te hevelen naar 2025.

Aanpassingen kleiner dan € 35.000: Voordeel € 5.000

Onderstaand aanpassingen kleiner dan € 35.000 die verder niet worden toegelicht:

Omschrijving	Bedrag x € 1.000
Huuropbrengsten clubgebouw sportpark Westbroek	23
Huuropbrengsten voormalige Willibrordusschool	15
Zwembad Carrousel: subsidie in verband met PV-panelen	-33

Doelstellingen

Naam	Status	Toelichting
Onderwijshuisvesting		
Integraal huisvestingsplan onderwijs	●	
Sportaccommodaties		
Integraal huisvestingsplan sport	●	
Samenkracht en burgerparticipatie		
Motie implementatie project Buurtkamers	●	
Faciliteren dorpsplannen	●	
Subsidieregeling verduurzamen maatschappelijke objecten	●	
Motie participatie opvanglocatie asielzoekers	●	In de motie stond aangegeven dat het college in juli 2024 met een voorstel moet komen voor een mogelijke locatie. De gemeenteraad is op 23 juli 2024 nader geïnformeerd over de uitvoering van de motie. De uitvoering lukt niet voor de genoemde datum gezien de veranderde omstandigheden. Dit is ook besproken in de raadscommissie van 12 september 2024.
Motie onderzoek huisvesting welzijnswerk inclusief optie Huis van de Samenleving en Huis van de Gemeente	●	
Media		
Motie onderzoek landelijk programma 'bibliotheek op school'	●	
Volksgezondheid		
Lokaal uitvoeringsprogramma Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	●	
Transformatieagenda sociaal domein 2021-2024	●	
Integraal Zorg Akkoord	●	

Naam	Status	Toelichting
Geëscaleerde zorg 18-		
Uitvoering Hervormingsagenda jeugd	●	De uitvoering van de hervormingsagenda jeugd is een langjarig traject. Dit wordt zowel in lokaal als regionaal verband opgepakt. Er vinden regelmatig overleggen plaats.
Cultureel erfgoed		
Uitvoeringsprogramma cultureel erfgoed	●	

Budgetneutrale wijzigingen

Structureel

Correctie materiaal sporthallen

De kosten voor materiaal sporthallen staan niet op de juiste kostenplaats en - soort geraamd. Daarom een budgettaire neutrale wijziging.

Opbrengsten rioolheffing verrekening met voorziening

De inkomsten voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het GRP (vastgesteld december 2022). In de praktijk blijkt de grondslag (het volume) lager dan geraamd. Ook heeft een bezwaar uit 2023 tot gevolg dat 88 recreatiewoningen minder in de rioolheffing kunnen worden betrokken. Het nadeel wordt verrekend met de egalisatievoorziening.

Overboekingen sociaal domein in verband met wijzigingen BBV / IV3

In verband met wijzigingen BBV en IV3 dienen kosten en opbrengsten met betrekking tot het sociaal domein specifiek opgenomen te worden in de begroting. Daarom is een herschikking nodig.

Opbrengsten afvalstoffenheffing verrekening met voorziening

De grondslag (het volume) blijkt lager dan geraamd. Het nadeel van € 35.000 wordt verrekend met de egalisatievoorziening.

Herverdeling verzekeringpremies

De budgetten voor de verzekeringen zijn herverdeeld en geactualiseerd op basis van de meest recente nota's.

ICT

In de kadernota 2024 is voor 2024 een aanvullend budget voor ICT opgenomen van € 100.000 (met ingang van 2025 € 200.000). Dit budget wordt overgeboekt van 'kosten ICT Hardenberg' naar 'kosten ICT ONS'.

Kapitaallasten beeldschermen

In de overgang van ICT naar het Shared Service Centre ONS stappen we over naar een nieuw werkplek concept inclusief laptop en wordt het voor de medewerkers gemakkelijker om plaats onafhankelijk te werken. In de nieuwe werkplek opstelling moeten partners van ONS zelf de vervanging van de beeldschermen verzorgen, het overige wordt verrekend in de jaarlijkse bijdrage. Dit brengt voor Ommen een investering van € 46.000 met zich mee. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen € 9.200. Dit bedrag kan in mindering worden gebracht op de jaarlijkse bijdrage aan ONS.

Incidenteel

Aanschaf aandelen C Rova

Hiervoor is een krediet noodzakelijk van € 92.000, waarover verder geen dividend wordt ontvangen.

Krediet functieverbetering gemeentehuis opsplitsen

In het verleden is een krediet van € 800.000 beschikbaar gesteld voor functieverbetering gemeentehuis. Dit krediet loopt lang. Om toch op enig moment met de afschrijvingen te kunnen beginnen, wordt voorgesteld het krediet op te splitsen (uitgaven tot en met 2023 en vanaf 2024).

Kapitaallasten verrekening met voorziening rioolheffing

Diverse kredieten ten behoeve van de riolering zijn nog niet volledig afgerond; daardoor zijn er ook lagere kapitaallasten in 2024. Het voordeel wordt verrekend met de egalisatievoorziening.

Maatregelenpakket verkeersstructuur

Op basis van raadsbesluit van 4 april 2024 dient een herschikking van de kredieten plaats te vinden in het kader van maatregelenpakket verkeersstructuur.

Ontvlechting ICT

Voor de aansluiting van ICT bij het Share Service Centre ONS wordt vooralsnog uitgegaan van een éénmalige kostenpost van € 640.000. Hiervoor is via de Kadernota 2024 reeds een budget van € 415.000 geregeld. Van de gemeente Hardenberg wordt in het kader van de ontvlechting van ICT, een bedrag van € 225.000 ontvangen. Laatstgenoemd bedrag wordt nu geraamd.

Crisis opvang vluchtelingen gemeentehuis

In 2024 is nog steeds sprake van de opvang van vluchtelingen in het gemeentehuis. De baten worden op jaarbasis geraamd conform de declaratie over het 1e kwartaal 2024. Mede vanwege diverse onzekerheden, wordt vooralsnog uitgegaan van een budgettair neutraal karakter van deze activiteit. Indien aan de orde, volgt op basis van nadere inzichten bij de jaarrekening een voorstel tot budgetoverheveling.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

In 2024 is nog steeds sprake van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. De baten worden geraamd conform de voorlopige beschikking voor 2024. Mede vanwege diverse onzekerheden, wordt vooralsnog uitgegaan van een budgettair neutraal karakter van deze activiteit. Indien aan de orde, volgt op basis van nadere inzichten bij de jaarrekening een voorstel tot budgetoverheveling.

Compensatie SEFE

In 2022 werd de gemeente verplicht om een ander duurder gascontract af te sluiten in verband met de sancties tegen Rusland. Het Rijk heeft een compensatieregeling ingesteld en in 2024 is duidelijk geworden wat we rond € 153.000 gaan ontvangen. Wel is de verdeling over de verschillende objecten anders uitgevallen. Dit wordt budgettair neutraal verwerkt.

Budgetten groot onderhoud

Na actualisatie van de onderhoudsplannen, waarbij rekening is gehouden met de nog te ontwikkelen vastgoedvisie (waardoor voor meerdere gebouwen geldt dat het groot onderhoud on hold staat en alleen noodzakelijk onderhoud plaatsvindt) is in totaal in 2024 € 888.000 aan groot onderhoud nodig.

Kostenstijging beheer en onderhoud riolering

De kosten voor beheer en onderhoud van rioolgemalen en drukriolering zijn de afgelopen anderhalf jaar fors gestegen (circa 30%). Deze structurele kostenstijging kunnen we binnen de huidige budgetten niet opvangen. We stellen daarom voor om voor 2024 een bedrag van in totaal € 80.000 te onttrekken aan de voorziening en toe te voegen aan deze budgetten. Deze wijziging is daarmee kostenneutraal. De gevolgen voor 2025 en verder verwerken we in de begroting 2025.

Schade rioolgemalen

Een aantal rioolgemalen van Ommen staan in de uiterwaarden van de Vecht (op campings). Als gevolg van het hoge water van vorig jaar kerst hebben deze gemalen flinke schade opgelopen. De kosten voor herstel bedragen circa € 100.000. Deze kosten waren niet begroot. We stellen daarom voor incidenteel € 100.000 aan de voorziening te onttrekken en toe te voegen aan het budget voor onderhoud van gemalen. Deze wijziging is daarmee kostenneutraal.

Budget nieuwe starterslening

De starterslening zoals deze beheerd wordt vanuit SvN raakt uitgeput.

Vanaf april 2022 is de starterslening in Ommen weer geïntroduceerd. De SvN voert de starterslening uit en beheert het fonds hiervoor. Het budget hiervoor was bij start in 2022 € 600.000.

In totaal zijn er 16 leningen verstrekt tot en met mei 2024. Daarnaast staan er nog 4 leningen in de wacht op besluitvorming/verstrekking. Kortom er is nog maar € 182.000 aan vrije bestedingsruimte, dit houdt concreet in circa 6 leningen. Op dit moment wordt met een CPO starters collectief gesproken over de uitgifte van circa 12 starters kavels in Vlierlanden. Daarnaast willen we het onder CPO realiseren van starterswoningen stimuleren. Het kunnen verkrijgen van een starterslening kan net de drempel verlagen om starters aan een eigen woning te helpen. Dit geldt voor nieuwbouw maar ook voor bestaande woningen.

Voorstel is om € 400.000 in het startersfonds bij SvN bij te storten dat geeft dan ruimte voor circa 20 startersleningen. Het betreft een lening die op termijn weer afgelost wordt.